

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษานั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญ คุณภาพของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อคุณภาพการศึกษา^๑ ทวีโลก เกษมศรี^๒ ให้ความเห็นว่า "ครูเป็นค้ำจุนสำคัญที่จะเกื้อหนุนให้การศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมาย ถ้าครูบกพร่องไปแม้ว่าองค์ประกอบอื่น ๆ จะดีสักเพียงใดก็ตาม การจัดการศึกษาก็ล้มเหลวอย่างแน่นอน" ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ บัญญัติ กุศลสถาพร^๓ ซึ่งกล่าวว่า "ครูเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในระบบการศึกษา แม้ว่าเราจะพยายามลงทุนในกิจการปลูกสร้างอาคารเรียน การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การสอน ตลอดจนการสร้างหลักสูตรให้เลอเลิศเพียงใด การจัดการศึกษาจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร ถ้าหากการตระเตรียมบุคคลที่จะมาทำหน้าที่ครู

^๑บุญชม ไชยโกษีย์, การส่งเสริมการศึกษาระหว่างประชากรของครูประถม (มหาสารคาม : วิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม, ๒๕๑๑) หน้า ๑๐.

^๒ทวีโลก เกษมศรี, ม.ร.ว. "คำนำ" ลักษณะของครูที่สังคมต้องการ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สามมิตร, ๒๕๑๔) หน้า ๑.

^๓บัญญัติ กุศลสถาพร, "ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา," ประมวลบทความการวางแผนการศึกษา อันฉบับ ๔ (พระนคร : กองวางแผนการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๒) หน้า ๒๔๔.

และการใช้ครูเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพ" และจากการประชุมระดับรัฐมนตรี
กระทรวงศึกษาธิการของยูเนสโก (UNESCO)^๑ ในภูมิภาคเอเชีย เมื่อวันที่ ๒๒ -
๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณภาพของครูว่า "คุณภาพของครู
เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะเป็นตัวกำหนดอัตราการขยายทางด้านการศึกษาทั้งทาง
ด้านปริมาณและคุณภาพ การขาดแคลนครู การอุปการะการสอน ยังไม่ทำให้เกิดความ
ล่าช้าทางด้านการศึกษาเท่ากับการขาดแคลนครูที่เหมาะสม สถานะของครู วุฒิ
และประสบการณ์ของครู เป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความก้าวหน้าทางการศึกษา" อาชีพ
ครูจึงเป็นอาชีพสำคัญ เป็นแม่ของวิชาชีพทั้งหลาย เพราะถ้าไม่มีวิชาชีพครูที่แข็งแกร่ง
วิชาชีพอื่นก็อยู่ไม่ได้^๒

พลตรี สิริ สิริโยธิน^๓ ได้กล่าวในการประชุมทางวิชาการเรื่องบทบาท
ของครูกับเสถียรภาพของประเทศว่า "ครูมีบทบาทสำคัญในการปั้นคนให้เป็นคน มีทั้ง
จริยธรรม ความรู้ เป็นพลเมืองที่ช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพให้แก่ชาติเป็นอย่างดี"
ซึ่งสอดคล้องกับ ธนู แสงศักดิ์ ได้กล่าวไว้ว่า "ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการ

^๑ UNESCO, Conference on Ministers of Education and
Ministers responsible for Economics Planning of Member States
in Asia, Prospective of Education in Asia (Bangkok : UNESCO,
1965) pp. 107.

^๒ วิจิตร ศรีสะอาน, "นโยบายและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตครู,"
ศึกษาศาสตร์สาร ๓(กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๒๐) : ๓๕.

^๓ โปยม วรรณศิริ, ผู้รวบรวม. "การประชุมทางวิชาการครูกับเสถียร
ภาพของประเทศ," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ๔(เมษายน ๒๕๑๓) : ๓๒.

^๔ ธนู แสงศักดิ์, "ครูกับเสถียรภาพของประเทศ," วารสารสภาการศึกษา
แห่งชาติ ๔(กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓) : ๑๔.

พัฒนาเด็กให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งทางค่านิยม ฐานะ ร่างกาย สังคม และ อารมณ์ ให้ได้รับการศึกษา ๔ ประการ คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และ หัตถศึกษา ครูคือ "พ่อพิมพ์" และ "แม่พิมพ์" ของชาติ "ครูมีลักษณะอย่างไร เด็กก็ จะเป็นอย่างนั้น" ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งและผูกพันกับการให้การศึกษาแก่ เยาวชนในอันที่จะช่วยปลูกและสร้างเสริมความเจริญให้แก่สังคม และคนในชาติอย่าง แท้จริง ครูควรต้องมีวุฒิทางการศึกษา ทางวิชาการ และมีน้ำใจในความเป็นครู มี อุทิศตน ที่จะทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างจริงจัง

๒) อย่างไรก็ตาม มักมีผู้กล่าวว่า สถาบันครูเสื่อมลง เป็นเพราะผู้ที่เข้ามา เรียนทางครูส่วนมากเป็นผู้ที่คอยกำลังปัญหาและกำลังทางอื่น ๆ ไม่สามารถหรือไม่มี โอกาสจะเรียนวิชาทางอื่นได้แล้ว บ้านเมืองของเราจึงมีแต่ครูที่มีคุณภาพค่อนข้างต่ำ ทั้งทางค่านิยม การทำงาน และทางค่านิยมประพฤติก ทำให้คุณภาพการศึกษา ของเด็กต่ำลงทุกที นอกจากนั้นยังปรากฏว่าคนหนุ่มสาวที่ได้รับการศึกษาสำหรับเป็นครู แต่ไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพครูต่างก็วิ่งหางานอื่นทำที่ไม่ใช่งานสอนหนังสือ ขณะ เดียวกัน ผู้ที่เป็นครูอยู่แล้วและบังเอิญมีวิชาความรู้ ความสามารถพอจะเปลี่ยนงาน ได้ ต่างก็มองหาโอกาสที่จะลาออกจากครู ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานสอนให้เกิด ประสิทธิภาพจึงค่อยไป^๒ ก็จะเห็นได้จากรัฐบาลในปัจจุบันได้มีนโยบายเน้นการฝึก- หัดครูเป็นกรณีพิเศษ ได้มีการวางมาตรการว่าจะต้องมีการผลิตบัณฑิตเป็นพิเศษในการ รับผิดชอบเข้าศึกษาในสาขาศึกษาศาสตร์...โดยมีการประเมินคุณสมบัติของผู้เข้ารับการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ สิริ สิริโยชิน, "แนวทางส่งเสริมคุณภาพการศึกษา," วารสารสามัญศึกษา ๑๓(สิงหาคม ๒๕๑๕) : ๕๕.

^๒ เป็ลื่อง ณ นคร, "ความพอใจในอาชีพครู," วิทยาสาร ๒๑(มิถุนายน ๒๕๑๕) : ๕.

ศึกษาทั้งในส่วนของวิชาการและในส่วนของค่านิยม ทัศนคติกันต่าง ๆ

ควยบบทบาทหน้าที่และความสำคัญของคุณภาพของครูที่มีต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และจากการที่ครูได้รับการวิพาก-วิจารณ์อย่างมากในปัจจุบัน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูได้มองเห็นความสำคัญของปัญหา นี้ และมีความสนใจมานาน จึงคิดว่าควรจะได้มีการวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิภาพของครูมัธยมศึกษาตามสภาพที่เป็นจริง ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของครูที่มีประสิทธิภาพตามสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน เกณฑ์ปกติและระดับประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพของครู การปฐมนิเทศครูใหม่ การนิเทศการสอนครูประจำการ การฝึกอบรมครูประจำการ ตลอดจนการผลิตรายวิชาที่จะสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. สร้างแบบสำรวจเพื่อประเมินประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สำหรับครูประเมินตนเอง (Self - Evaluation) โดยให้แบบสำรวจมีความตรง (Validity) ความเที่ยง (Reliability) และมีค่าอำนาจจำแนก (Power of Discrimination)

๒. หาเกณฑ์ปกติ (Normal Expectancy) ของประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

๓. หาระดับประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษาในแต่ละกลุ่มโรงเรียน จำแนกตามประเภทของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนว่ามีระดับประสิทธิภาพต่ำกว่าหรือสูงกว่าเกณฑ์ปกติ (Normal Expectancy)

วิจิตร ศรีสะอ้าน, "นโยบายและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตครู,"
ศึกษาศาสตร์สาร ๖(กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๒๐) : ๓๓.

๓.๘. ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษา จำแนกตามประเภท และขนาดของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ตัวอย่างประชากร คือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานคร โดยไม่จำแนกครู ออกเป็นครูมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ

๑.๑ โรงเรียนรัฐบาลในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

๑.๒ โรงเรียนราษฎร์ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษา เอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีชั้นการสอนถึงระดับมัธยมศึกษา ซึ่งได้แก่ โรงเรียน ที่เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยจะต้องเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาไม่ต่ำกว่า ๕ ห้องเรียน

๒. การวิจัยนี้จะไม่รวมถึงครูมัธยมศึกษาสายสามัญในโรงเรียนสาธิต
ต่าง ๆ

๓. การแบ่งขนาดของโรงเรียน พิจารณาจากจำนวนห้องเรียนเป็นหลัก
เกณฑ์ในการแบ่งขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนมากกว่า
๕๐ ห้องเรียนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนระหว่าง
๓๐ ถึง ๕๐ ห้องเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนน้อยกว่า ๓๐ ห้องเรียนลงมา

*๑) การวิจัยนี้จะไม่คำนึงถึงอายุ เพศ จำนวนปีที่สอน ตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของครูผู้ตอบแบบสำรวจ

๕. การวิจัยนี้จะไม่ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ครูมีประสิทธิภาพแตกต่างกัน
๖. แบบสำรวจเพื่อประเมินประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแบบสำรวจเพื่อทำนายประสิทธิภาพของครู ของ สรณี หมั่นรักษ์^๑ ครอบคลุมคุณลักษณะของครู ห้าเกณฑ์ คือ ประสบการณ์ของครู (Formative Experiences) คุณสมบัติของครู (Teacher Properties) พฤติกรรมของครู (Teacher Behaviors) ผลการสอนในปัจจุบัน (Immediate Effects) และผลงานระยะยาว (Long - Term Consequences)

ขอตกลงเบื้องต้น

๑. ประสิทธิภาพของครูมีคุณภาพที่เป็นปริมาณมากหรือน้อยวัดได้โดยใช้เครื่องมือวัดประสิทธิภาพของครู

๒. แบบสำรวจเพื่อประเมินประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษา เป็นแบบสำรวจที่ประกอบด้วยข้อกระทงที่เป็นตัวแทนของประสิทธิภาพของครู ซึ่งครอบคลุมคุณลักษณะห้าเกณฑ์ คือ ประสบการณ์ของครู คุณสมบัติของครู พฤติกรรมของครู ผลการสอนในปัจจุบัน และผลงานระยะยาว

^๑สรณี หมั่นรักษ์, "การสร้างแบบสำรวจเพื่อทำนายประสิทธิภาพของครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒) ๖๑ หน้า.

๓. ครูที่ได้รับเลือกจากผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ เพื่อตอบแบบสำรวจในการหาความตรง (Validity) ของแบบสำรวจ เป็นครูที่มีประสิทธิภาพสูงจริง
๔. คำตอบที่ได้จากแบบสำรวจเป็นคำตอบอย่างจริงใจและตรงกับสภาพที่เป็นจริงของผู้ตอบ
๕. คะแนนเต็มที่ได้จากแบบสำรวจที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นระดับสูงสุดของประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษา
๖. การวิจัยครั้งนี้ถือว่า สภาพสิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ไม่มีผลต่อการตอบแบบสำรวจ

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตลอดจนการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารแต่ละโรงเรียนที่ครูปฏิบัติงานอยู่นั้นแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

เนื่องจากค่านิยมของสังคมไทยมักนิยมการเข้ารับราชการ วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพหนึ่งที่ผู้สำเร็จการศึกษาต่างก็มุ่งหวังที่จะเข้ารับราชการครูในโรงเรียนรัฐบาลที่มีชื่อเสียง ซึ่งมักเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะเป็นครูที่ดีและมีประสิทธิภาพเท่านั้นจึงจะสามารถสอบคัดเลือกผ่านและได้รับการบรรจุ ส่วนผู้ที่พลาดหวังก็จะสมัครเข้าเป็นครูในโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งในโรงเรียนราษฎร์ที่มีชื่อเสียงและมักเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จะกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าเป็นครูไว้สูงกว่าโรงเรียนราษฎร์อื่น ๆ ที่มีขนาดเล็กกว่า ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า

๑. ครูมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนรัฐบาล มีประสิทธิภาพสูงกว่ากลุ่มโรงเรียนราษฎร์ ตลอดจนมีระดับประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ปกติ (Normal Expectancy)

๒. ครูมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ มีประสิทธิภาพสูงกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ตลอดจนมีระดับประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ปกติ (Normal Expectancy)

๓. ครูมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่ มีประสิทธิภาพสูงกว่ากลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ ตลอดจนมีระดับประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ปกติ (Normal Expectancy)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แบบสำรวจ หมายถึง แบบประเมินประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยข้อกระทง (Items) ที่ครอบคลุมคุณลักษณะของครูที่มีประสิทธิภาพ ห้าเกณฑ์ ได้แก่ ประสบการณ์ของครู (Formative Experiences) คุณสมบัติของครู (Teacher Properties) พฤติกรรมของครู (Teacher Behaviors) ผลการสอนในปัจจุบัน (Immediate Effects) และผลงานระยะยาว (Long - Term Consequences)

สภาพที่เป็นจริง หมายถึง สถานภาพที่แท้จริงของครู รวมถึงสภาพในการปฏิบัติงานจริง ๆ ที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่ในปัจจุบัน

ครูมัธยมศึกษา หมายถึง ครูที่กำลังสอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายสายสามัญในปีการศึกษา ๒๕๒๐ ในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกองมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และโรงเรียนราษฎร์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยทำการสอนประจำและมีชั่วโมงสอนในอัตราปกติ กล่าวคือ

โดยเฉลี่ยแล้วทำการสอนไม่ต่ำกว่า ๑๕ คาบ (periods) ต่อสัปดาห์

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนมากกว่า ๕๐ ห้องเรียนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนระหว่าง ๓๐ ถึง ๕๐ ห้องเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนต่ำกว่า ๓๐ ห้องเรียนลงมา

ประสิทธิภาพของครู หมายถึง คุณลักษณะที่ดีของครูอันจะมีผลต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ในการศึกษาครั้งนี้ ครูที่มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะตามเกณฑ์ทั้งห้า ดังนี้

๑. ประสบการณ์ของครู (Formative Experiences) ได้แก่ ประสบการณ์ในด้านการศึกษอบรม (Teacher training) สังคมประจักษ์ (Socialization) และตำแหน่งที่ได้รับ (Ascribed Positions)

การศึกษอบรม (Teacher training) เป็นประสบการณ์ทางการศึกษอบรมที่ครูแต่ละคนได้รับ ครูมัธยมศึกษาคควรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา หรือปริญญาตรีในสาขาอื่น ๆ แต่ต้องมีวุฒิทางวิชาชีพครูด้วย วิชาชีพครูจะทำให้ครูมีความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น จิตวิทยาการศึกษา ปรัชญาการศึกษา การวัดและประเมินผล เทคนิควิธีการสอน ซึ่งทำให้การควบคุมชั้นเรียนมีความยืดหยุ่น นักเรียนมีโอกาสนักที่จะตอบสนองได้กว้างขวางขึ้น ครูที่ได้รับการศึกษาในสาขาวิชาเอก โท โคอี้ควรสอนตรงกับสาขาวิชาเอก โท ที่ได้เรียนมา นอกจากนั้น ครูควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติมภายหลังที่ทำงานแล้ว ตลอดจนการเข้ารับการศึกษอบรมในสาขาวิชาที่สอน

สังคมประภคติ (Socialization) เป็นประสภการณที่ครูได้รับจาก ทางบ้านและสิ่งแวดลอม เช่น โรงเรียนที่เคยศึกษา ครอบครวั ความสัมพันธ์กับ นักเรียน เพื่อนครู ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ครูที่มีประสภธิภพยอมประสภความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนการเข้าสังคม

ตำแหน่งที่ไ้รับ (Ascribed Positions) ครูที่มีความรู้ความสามารถ หรือมีประสภธิภพในการทำงาน เป็นที่ไว้วางใจ ย่อมจะไ้รับการยกย่องให้ดำรง ตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ

๒. คุณสมบัติของครู (Teacher Properties) หมายถึง คุณสมบัติใน ด้านทักษะ (Skills) เหตุจูงใจ (Motives) นิสัย (Habits) และความรู้ (Knowledge)

ทักษะ (Skills) ครูที่มีประสภธิภพ จะต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียน เตรียมการสอนและตั้งใจสอน มีความมั่นใจในวิชาที่สอน มีเทคนิคการสอนที่ดีและน่าสนใจ สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล รู้จักใช้อุปกรณ์ในการสอน กระตุ้นส่งเสริมนักเรียนให้สนใจเรียนมากขึ้น สามารถนำประสภการณจริงมาประยุกต์เข้ากับการเรียนการสอน เน้นประเด็นสำคัญของบทเรียน ตลอดจนความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับ นักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของบทเรียน และการควบคุมชั้นเรียนเพื่อให้เกิดประสภธิภพในการเรียนการสอน

เหตุจูงใจ (Motives) ครูที่ดีมีประสภธิภพควรไ้รับเหตุจูงใจที่ดีต่อวิชา ชีพครู มีความศรัทธาในวิชาชีพ ให้เกียรติแก่ครูด้วยกัน และมีความภาคภูมิใจในงาน อาชีพครู

นิสัย (Habits) ครูที่มีประสภธิภพจะต้องมีลักษณะนิสัยที่เป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่ศิษย์ มีความขยันหมั่นเพียร มานะอดทน ประหยัด ปฏิบัติหน้าที่ที่ไ้รับมอบหมาย

เป็นอย่างดี เอาใจใส่งานสอนและงานในหน้าที่ กระตือรือร้นต่อการสอนและการ
ตรวจงาน เห็นความสำคัญของงานในหน้าที่ ตลอดจนสนใจในความประพฤติของนัก-
เรียน

ความรู้ (Knowledge) ครูที่มีประสิทธิภาพจะต้องสนใจศึกษาหาความรู้
อยู่เสมอ เพื่อความก้าวหน้าในวิชาการ มีความรู้กว้างขวางไม่เฉพาะแต่วิชาที่ตน
สอน ส่งเสริมความรู้แก่นักเรียน ให้ทันต่อความรู้ใหม่ที่เปลี่ยนแปลง รู้จักแนะแนวทาง
การนำวิชาที่เรียนไปใช้ประโยชน์ให้นักเรียน ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในการ
วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

๓. พฤติกรรมของครู (Teacher Behaviors) หมายถึง พฤติกรรม
ที่ครูแต่ละคนแสดงออกอันเป็นผลจากลักษณะที่แท้จริงของตัวครูเอง กับผลที่เกิดจาก
การศึกษาอบรม ใดแก่

ครูที่ให้ความอบอุ่น มีความเข้าใจและเป็นมิตรกับนักเรียน ตรงกันข้าม
กับครูที่ชอบปลุกตี้ว ถือตนเองเป็นใหญ่ ใจแคบ

ครูที่มีความรับผิดชอบ เอาการเอางาน มีระเบียบ สุจริตรอบคอบ ตรงกัน
ข้ามกับครูที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีการวางแผน ปล่อยตามบุญตามกรรม

ครูที่เร้าใจนักเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ ตรงกันข้ามกับครูที่เข้มเข
่าไปตามตำราการสอน

ครูที่มีความคิดเห็นในทางชอบนักเรียน ให้คำแนะนำปรึกษา ตรงกันข้ามกับ
ครูที่มีความคิดเห็นไม่ชอบนักเรียน

ครูที่ชอบการปกครองแบบประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน
ตรงกันข้ามกับครูที่ไม่ชอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ครูที่มีความเข้าใจทางภาษาสูง ตรงกันข้ามกับครูที่มีความเข้าใจทางภาษา

ครูที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ ตรงกันข้ามกับครูที่มีอารมณ์ไม่มั่นคง
ครูที่มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ตรงกันข้ามกับครูที่อยุติธรรม อคติ
เลือกที่รักมักที่ชัง

ครูที่มีแนวโน้มว่าจะตอบสนองในทางที่ดี ตรงกันข้ามกับครูที่มีแนวโน้มว่า
จะตอบสนองในทางที่ไม่ดี

ลักษณะของครูที่กล่าวถึงก่อน เป็นลักษณะที่ช่วยให้เกิดบรรยากาศที่เป็น
ผลดีต่อการเรียนการสอน เป็นลักษณะของครูที่มีประสิทธิภาพ และลักษณะของครูที่
กล่าวถึงทีหลัง ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ไม่เป็นผลดีต่อการเรียนการสอน เป็นลักษณะ
ของครูที่ไม่มีประสิทธิภาพ

๔. ผลการสอนในปัจจุบัน (Immediate Effects) หมายถึง ผลของ
บุคลิกลักษณะ พฤติกรรม เทคนิค วิธีการสอนต่าง ๆ ของครู ทำให้นักเรียนมีปฏิกิริยา
ตอบสนองต่อครู ครูที่มีประสิทธิภาพย่อมที่จะสามารถโน้มน้าวและจูงใจนักเรียนให้
ตอบสนองต่อครูไปในทิศทางที่ดี และบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของการศึกษา

๕. ผลงานระยะยาว (Long - Term Consequences) หมายถึง
ความสำเร็จของครูที่สามารถชักนำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา
สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของชีวิต มีทัศนคติที่ดีต่อ
ผู้อื่น สามารถนำวิชาความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนไปประยุกต์เข้ากับชีวิต
ประจำวัน ในด้านตัวครู ครูที่มีประสิทธิภาพควรสนับสนุนแนวคิดใหม่ทางการศึกษา
ตลอดจนการสนับสนุนความก้าวหน้าทางอาชีพครู